

Datum: 2025-01-14
Handläggare: Ulrika Månsson
Diariernr: 2024.474 KS

Kommunstyrelsen

Svar på motion gällande införande av detektionsverktyg för barnpornografiskt material på kommunens datorer-Annika Qarlsson, (C) och Heidi Hankanen Ängberg, (C).

Ärendebeskrivning

Annika Qarlsson, (C) och Heidi Hankanen Ängberg, (C) har inkommit med en motion som föreslår att kommunen ska införa detektionsverktyg som kan upptäcka barnpornografiskt material på kommunens datorer, samt utarbeta en plan för att hantera upptäckta brott i samverkan med polis.

Kommunfullmäktige beslutade den 6 november 2024, § 168 att lämna motionen vidare till kommunstyrelsen för beredning.

Förvaltningens yttrande

Alingsås kommun filtrerar idag all internettrafik via ett webbfilter, som hindrar sidor inom följande kategorier: pornografi, hackning, hat/rasism, vapen, olagliga droger, anonymitetstjänster (för att dölja vad man gör på internet), fildelning, inklusive så kallad bittorrent, botnets (ett nätverk av datorer som är infekterade med skadlig programvara), spyware, malicious websites, phishing, spam och skadlig programvara. Dessa kategorier hämtas från en central databas som innehåller kategorisering av fler än 200 000 000 hemsidor. Om sidan inte är tillåten enligt definierade kategorier får man ett meddelande om att den är spärrad. Sidor kan även ha inbäddat innehåll (exempelvis annonser) som gör att sidan spärras. Elever som använder chromebooks med Google drive har också begränsningar i Googlemiljön (SafeSearch/Begränsat läge/18-årsgränser med mera).

Kommunledningskontoret har undersökt marknaden och funnit en aktör som erbjuder en programvara som kan upptäcka hantering av sexuellt övergreppsmaterial på barn, det vill säga misstänkta barnpornografibrott enligt Brottsbalken 16 kap. 10 a §. Programvaran används för närvarande av ett 60-tal kommuner.

I programvaran finns en databas med känt och klassificerat övergreppsmaterial. Denna databas ligger sparad lokalt på varje dator som har en installation och det innebär att bilder/filmer på en USB-sticka som används när datorn är offline kan upptäckas. Om en känd/klassificerad fil hanteras så blir det en match mot databasen och en incidentnotifiering skickas till de individer/roller inom organisationen som utsetts som incidentmottagare inom kommunen. Incidentmottagaren följer sedan den process som beslutats inom kommunen, till exempel kontakta polismyndigheten och initiera ett personalärende. Incidentmottagaren behöver inte själva titta på bilderna utan skickar en fil direkt till polisen. Återkoppling från polisen på ett larm sker normalt redan inom ett dygn. Om polisen går vidare med en undersökning så sker en polisanmälan och de går vidare med ytterligare åtgärder.

Existerade webbfilter och denna programvara kan komplettera varandra eftersom webbfilter blockerar åtkomst till kända webbplatser som innehåller olagligt material, medan programvaran identifierar och spårar specifika filer och bilder. Programvaran kan upptäcka och förhindra spridning av bilder, även om det inte finns på en känd webbplats.

Programvaran stödjer dock inte chromebooks med Google drive eller Ipad. Det gör att elever och de flesta anställda inom förskola och skola inte kan ha programvaran installerad på sitt arbetsverktyg. Det återstår då cirka 3000 användare som skulle ha programvaran installerad på sin jobbdator.

Vid ett införande av ett detektionssystem måste riktlinjer och rutiner uppdateras för att säkerställa korrekt hantering av incidenter, inklusive rapportering till polismyndighet. Det kan också krävas anpassning av rutiner för personalärenden, särskilt vid polisanmälan. Det behöver även fastställas vilka som ska ha ansvar för att ta emot incidentrapporter, hur implementeringen ska genomföras, hur personalen ska informeras samt säkerställa samverkan med fackliga organisationer.

För installation och drift av programvaran beräknas en årlig kostnad på cirka 600 000 kronor för de cirka 3000 användarna som skulle omfattas av lösningen.

Kommunledningskontoret anser att kommunen bör fortsätta utvärdera och komplettera det nuvarande webbfiltret för att ytterligare förbättra skyddet mot olämpligt och olagligt innehåll på kommunens datorer. Enligt riktlinjer för informationssäkerhet kan kommunen vid misstanke om brott, granska loggar för att säkerställa att lagstiftning och riktlinjer följs. Om det finns misstanke om brott kan loggfiler lämnas ut till rättsliga myndigheter utan att kontoinnehavaren informeras. Arbetet med att utbilda personal och göra det lättare att rapportera misstanke om olämpligt och olagligt innehåll pågår, och arbetet med att fortsätta utveckla rutiner för detta.

I nuläget prioriteras andra åtgärder, då en stor del av personalen för närvarande inte kan installera programvaran på sitt arbetsverktyg. När alla medarbetare kan inkluderas i en sådan lösning kan frågan återaktualiseras. Kommunledningskontoret kommer att fortsätta se över riktlinjer och rutiner för att säkerställa att förebyggande åtgärder vidtas och att olagligt innehåll snabbt kan upptäckas. Arbetet pågår kontinuerligt, och motionen anses därför vara besvarad.

Ekonomisk bedömning

Förslaget att motionen ska anses besvarad innebär inga kostnader.

Förslag till beslut

Förslag till beslut i kommunstyrelsen

Kommunledningskontorets yttrande antas som kommunstyrelsens eget.

Förslag i kommunfullmäktige

Motionen anses besvarad.

Beslutet ska skickas till

IT-enheten

Cecilia Knutsson
Kanslichef

Kristina Zanhar
Demokratistrateg

ALINGSÅS

K O M M U N

Datum: 2025-01-14
Handläggare: Ulrika Månsson
Diariernr: 2024.474 KS

Kommunstyrelsen

Cecilia Knutsson, Godkännare tjänsteskrivelse, 2025-01-14